

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1929.

Första kammaren.

Nr 27.

Måndagen den 6 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 9.30 f. m.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökning:

Till riksdagens första kammare.

Sedan Kungl. Maj:t utsett mig till Sveriges ombud vid den världspostkongress i London, som tager sin början den 10 innevarande maj, får jag härmed anhålla om ledighet från riksdagsgörömlen från och med den 7 dennes tills vidare.

Stockholm den 4 maj 1929.

Vördsamt
Anders Örne.

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, herr Örne för fullgörande av ifrågavarande uppdrag vore hindrad att delta i riksdagsarbetet.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 89—94.

Vid föredragning av bankoutskottets memorial nr 41, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande punkten 36 av bankoutskottets utlåtande nr 26, i anledning av vissa framställningar rörande pensioner eller understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer, godkändes den i detta memorial föreslagna voteringspropositionen.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran första lagutskottets utlåtanden nr 28 och 29.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag.

På framställning av herr talmannen beslöt kammaren nu, kl. 9.36 f. m., att ajournera sina förhandlingar till kl. 9.45 f. m.

Till åtlydnad av Kungl. Maj:ts kallelse avgingo kl. 9.45 f. m. herr talmannen och kammarens övriga ledamöter till rikssalen, i vilken även andra kammaren infann sig. Herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet Bismarck uppläste Kungl. Maj:ts förordnande för hans excellens herr statsministern Lindman att å Kungl. Maj:ts vägnar meddela riksdagen Kungl. Maj:ts svar på riksdagens skrivelse den 30 januari 1929 angående av riksdagen beslutade änd-

ringar i rikets grundlagar. Berörda svar, som var skriftligen avfattat, blev sedermera uppläst av hans excellens herr statsministern, varefter ceremonien å rikssalen avslutades och första kammaren enligt beslut, fattat före avtågandet från samlingsrummet, åtskildes vid utgången från rikssalen kl. 10.05 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Onsdagen den 8 maj f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena *Trygger* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 232, angående gottgörelse med anledning av visst av danske undersåten E. Bruun framställt krav mot svenska staten.

Herr statsrådet *Bismark* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 233, angående vissa inrikes postavgifter m. m.;
nr 234, angående bestridande av kostnaderna för vidtagna åtgärder i anledning av isförhållandena vid rikets kuster under 1929 års senvinter; samt
nr 235, angående anskaffande för statens järnvägars räkning av en isbrytande godsfärja för leden Trälleborg—Sassnitz.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge tillkännagiva, att något arbetsplenium icke komme att äga rum å pingstaftonen den 18 innevarande månad men att däremot, om förhållandena så krävde, ett arbetsplenium kunde komma att anordnas fredagen den 17 maj.

Justerades protokollet för den 2 innevarande månad.

Upplästes följande inkomna läkarintyg:

Att ledamoten av första kammaren, riksdagsmannen herr *Per Johan Gustafsson* sedan den $17/4$ 1929 vårdas å Serafimerlasarettet för brott å lärbenshalsen samt att han under innevarande års riksdag ej vidare torde kunna deltaga i riksdagsarbetet, intygas härmed

Serafimerlasarettet, Stockholm den 7 maj 1929.

Alf Lundgren,
underkirurg.

Vid förnyad föredragning av statsutskottets utlåtande nr 89, i anledning av väckt motion angående beredande av särskild ersättning åt visst indelt manskap, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtande nr 90, i anledning av väckt motion om uppförande å ordinarie stat av samtliga arbetsledarbefattningar vid arméns truppförband m. m. samt flygvapnets verkstäder.

Uti en inom andra kammaren av herr *G. Olsson* i Ramsta m. fl. väckt motion (nr 62) hade hemställts, att riksdagen behagade besluta uppföra på ordinarie stat samtliga arbetsledarbefattningar vid arméns truppförband, intendenturförråd, verkstäder, ammunitionsfabriker samt flygvapnets verkstäder med bibehållande i stort av deras nuvarande löneförmåner och nuvarande arbetsledarpersonal.

Utskottet hade i det nu föreliggande utlåtandet på anförda skäl hemställt, att herr *Olssons* i Ramsta m. fl. förevarande motion II: 62 icke måtte av riksdagen bifallas.

Reservation hade anmälts av herrar *Bergqvist* och *Hansén* beträffande utskottets motivering.

Herr **Bergqvist**: Herr talman! Jag har jämte herr *Hansén* låtit anteckna mig som reservant beträffande motiveringen till utskottets hemställan. Jag anser nämligen att den fråga, som motionären här berör, är behjärtansvärd, och att det vore önskvärdt, att den komme under Kungl. Maj:ts beprövande för en eventuell blivande proposition i ärendet. Därför hade jag önskat, att ett uttalande skulle göras, som gäve Kungl. Maj:t anledning att taga upp frågan, och i anledning därav velat ha den ändringen i sista satsen i motiveringen, att i stället för vad där nu står: »— — — har utskottet, utan att taga ståndpunkt till spørsmålet, huruvida det må anses lämpligt att i framtiden vidtaga åtgärder i av motionärerna angiven riktning», skulle uttalas: — — — »har utskottet, som förutsätter, att denna fråga blir föremål för Kungl. Maj:ts övervägande» — — —.

Emellertid gör jag, herr talman, intet yrkande.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtande nr 91, i anledning av väckt motion om löneförbättring för vissa äldre subalternofficerare.

I en inom andra kammaren av herr *I. Anderson* i Linköping väckt motion, nr 141, hade hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av avlösningsreglementet för officerare och underofficerare, att lönebeloppet för de subalternofficerare, vilka under tre år uppburit lön i 6:e löneklassen, skulle — oavsett om befordran till kapten ägt rum eller icke — därefter utgå enligt i nämnda reglemente för 7:e löneklassen upptagna belopp.

Utskottet hade i det nu föredragna utlåtandet av angivna orsaker hemställt, att herr *Andersons* i Linköping förevarande motion II: 141 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Herr **Testrup**: Herr talman! Den föreliggande motionens syfte är otvivelaktigt mycket behjärtansvärdt. 1925 års härordning har bl. a. medfört, att befördringsförhållandena för officerarna blivit väsentligt försämrade. Enligt statistiska beräkningar finner man, att levnadsåldern för löjtnanter vid befordran till kapten för närvarande uppgår till omkring 37 år, år 1933 beräknas genomsnittsåldern ha stigit till över 41 år, och man har anledning vänta att en ytterligare stegring kommer att äga rum. Vid femtio års ålder, en tidpunkt

Om
uppförande
å ordinarie
stat av ar-
betsledar-
befattningar
vid armén
m. m.

Om löneför-
bättring för
vissa äldre
subaltern-
officerare.

Om löneför-
bättring för
vissa äldre
subaltern-
officerare.
(Forts.)

då barnens uppfostran och dylikt i allmänhet ställer sig som mest kännbar för föräldrarna, tar flertalet officerare avsked, och efter avskedet ha de i allmänhet mycket begränsade möjligheter att erhålla någon extra anställning. Den tid, under vilken en kaptens ganska anspråkslösa löneförmåner komma att åtnjutas, kan beräknas bli endast åtta à nio år.

Motionären föreslår nu, för att i någon mån förbättra dessa förhållanden, att den lägsta löneklassen för kaptener samtidigt skall bli den högsta löneklassen för löjtnanter. En liknande anordning har tillämpats beträffande underofficerarnas löner, den tillämpas också beträffande åtskilliga civila befattningshavare, och man kan följaktligen säga, att ur löneteknisk synpunkt skulle en sådan åtgärd icke möta några svårigheter.

Det synes vara en ganska enkel gärd av billighet, om åtgärder i här föreslagen riktning vidtagas. Jag kan betyga, att de personalkategorier, som det här är fråga om, ofta leva under mycket tryckta ekonomiska förhållanden.

Utskottet beklagar, att härordningen medfört försämrade befodringsförhållanden för vissa grupper av militärpersonalen, men utskottet har, då många olika faktorer inverka på bedömandet av den i motionen behandlade frågan och en allmän överarbetning av gällande löneplan torde förväntas komma att verkställas, ansett att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Det är uppenbart, att det under sådana förhållanden är utsiktslöst att här göra något yrkande. Jag tillåter mig likväl, herr talman, att framhålla önskvärdheten av, att denna fråga blir av dem det vederbör tillbörligt beaktad, så att man kan påräkna snara åtgärder i den riktning, som motionen föreslår.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, bifölles vad utskottet i det under behandling varande utlåtandet hemställt.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 92, i anledning av väckta motioner om ytterligare åtgärder för underlåtande av rekryteringen av officers- och underofficerskårerna i Boden; samt

nr 93, i anledning av väckt motion om medgivande att till förvaltaren vid intendenturkåren C. J. Bodin må utbetalas vissa belopp, utgörande dels upp-
buret men återbetalat, dels ock ej utbetalat dyrtidstillägg.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölles.

Föredrogos ånyo och företogs punktvis till avgörande statsutskottets utlåtande nr 94, i anledning av riksdagens år 1928 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1927—30 juni 1928.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölles.

Punkterna 2—7.

Lades till handlingarna.

Punkten 8.

Utskottets hemställan bifölles.

Punkten 9.

Lades till handlingarna.

Punkterna 10—12.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 13.

Vad utskottet föreslagit bifölls.

Punkten 14.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkterna 15—19.

Lades till handlingarna.

Föredrogs ånyo första lagutskottets utlåtande nr 28, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 15 februari 1929 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 75, vilken behandlats av första lagutskottet, hade Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

*Ang
fastställandet
av beslut om
avlöning åt
befattnings-
havare vid
polisväsendet
m. m.*

L a g**om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket.**

Härigenom förordnas, att 14 § i lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

14 §.

1. Varder i — — — länsstyrelsens prövning.

Beslut, som sålunda underställes, skall antingen oförändrat fastställas eller ogillas. Beslut angående avlöning, pensionering, familjeunderstöd eller begravningshjälp må ej ogillas på den grund att dylik förmån anses bestämd till för lågt belopp, med mindre beloppet uppenbarligen icke är skäligt. Vägras fastställelse, skall skäl därtill uppgivas.

Om beslut — — — hos länsstyrelsen.

2. Finner länsstyrelse, att avlöning, pension, familjeunderstöd eller begravningshjälp av polisdistrikt eller landsting bestämts till belopp, som uppenbarligen icke är skäligt, eller att polisdistrikt eller landsting eljest uppenbarligen åsidosätter sina åligganden enligt denna lag, skall länsstyrelsen hos polisdistriktet eller landstinget göra framställning om rättelse.

Vidtages ej — — — vite fälla.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då densamma enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

De ändringar i polislagens 14 §, vilka föreslagits i propositionen, avsågo dels 1 mom. andra stycket, där andra punkten tillagts, och dels 2 mom. första stycket, där orden »belopp som uppenbarligen icke är skäligt» skulle träda i stället för de nuvarande orden »lägre belopp än som kan anses skäligt».

I samband med denna proposition hade utskottet till behandling förehaft fyra i anledning av propositionen inom riksdagen väckta motioner, nämligen

Ang.
fastställdet
av beslut om
avlönning åt
befattnings-
havare vid
polisväsendet
m. m.
(Forts.)

inom första kammaren:

nr 257 av herrar *Westman* och *Larsson, Johan August*, samt

inom andra kammaren:

nr 389 av herr *Wiklund* i Byske,

nr 394 av herr *Johansson* i Väby m. fl. och

nr 395 av herr *Svensson* i Grönvik m. fl.

I motionen I: 257 och den därmed likalydande motionen II: 395 hade hemställt, dels att 14 § 1 mom. polislagen skulle erhålla sådan formulering, att beslut angående avlöning, pensionering m. m. i avseende å befattningshavare vid polisväsendet skulle anmälas för länsstyrelsen och att beslut, som sålunda anmäldes, skulle av länsstyrelsen antingen oförändrat fastställas eller hänskjutas till Kungl. Maj:ts avgörande, dels ock att 14 § 2 mom. andra stycket skulle ändras därhän, att om erforderlig åtgärd ej vidtoges i anledning av länsstyrelsens framställning, skulle länsstyrelsen anmäla förhållandet hos Kungl. Maj:t, som skulle förordna i ärendet.

I motionen II: 389 hade yrkats avslag å propositionen.

Slutligen hade i motionen II: 394 hemställt, att riksdagen med godtagande av vad Kungl. Maj:t föreslagit samtidigt ville besluta ett tillägg till 14 § polislagen av innehåll, att länsstyrelsen icke skulle äga befogenhet att vägra fastställelse av polisdistrikts beslut angående avlöning till fjärdingsman, därest parterna vore om lönen ense och den antagne fjärdingsmannen prövades innehava för tjänstens behöriga fullgörande erforderliga kvalifikationer.

Utskottet hade i det nu ifrågavarande utlåtandet på åberopade grunder hemställt,

- 1) att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas; samt
- 2) att de i anledning av propositionen väckta motionerna, i den mån de ej kunde anses besvarade genom utskottets hemställan under 1), icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Reservationer hade avgivits

1:o) av herrar *Åkerman, Klefbeck, Schlyter, Lindqvist* i Halmstad, *Lindley* och *Sjögren*, vilka ansett, att utskottets eget yttrande bort erhålla den ändrade lydelse, reservationen visade, samt att utskottet bort hemställa,

- 1) att förevarande proposition icke måtte av riksdagen bifallas; samt
- 2) att de i anledning av propositionen väckta motionerna, i den mån de ej kunde anses besvarade genom utskottets hemställan under 1), icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda;

2:o) av herr *Johansson* i Brånalt, som på anförda skäl hemställt,

- 1) att förevarande proposition icke måtte av riksdagen bifallas;
- 2) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om nytt förslag till nästa års riksdag i enlighet med de förslag, som framförts i motionerna I: 257 och II: 395; samt
- 3) att de i anledning av propositionen väckta motionerna, i den mån de ej kunde anses besvarade genom hemställan under 1) och 2), icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Herr Åkerman: Herr talman! Det är till föreliggande betänkande fogad en reservation av mig och en del andra ledamöter av lagutskottet, och jag skall be att få yrka bifall till denna reservation.

För det närvarande är ju, som vi alla veta, beträffande löneförmånerna till

polismän bl. a. stadgat, att beslut angående dessa löneförmåner skola underställas länsstyrelsernas prövning. Finner länsstyrelse, att avlöningsförmåner bestämts till lägre belopp än vad som kan anses skäligt, kan länsstyrelse hos polisdistrikt eller landsting göra framställning om rättelse. Dessa bestämmelser ha ju endast under en relativt kort tid varit i tillämpning, men redan i följande inkommo till riksdagen åtskilliga motioner, som visade, att det råder ett ganska starkt missnöje på sina håll mot tillämpningen av lagen. Man ansåg, att länsstyrelserna mången gång obefogat höjt lönebeloppen i avsevärd mån, och det uttalades även en del andra önskemål i samband med lagens tillämpning.

Första lagutskottet hade alltså vid 1928 års riksdag till behandling alla dessa motioner och avgav då ett utlåtande, som jag skall be att i nödiga delar få föredraga för kammaren. Det säges i detta första lagutskottets utlåtande, att det missnöje med tillämpningen av polislagens bestämmelser om underställning av beslut angående fjärdingsmäns avlöning, varåt motionärerna givit uttryck, vore allmänt utbrett, vilket framginge därav, att, enligt vad utskottet inhämtat, under åren 1926 och 1927 över ett hundratal kommuner i skilda delar av riket besvärat sig hos Kungl. Maj:t över beslut av länsstyrelser rörande lön åt fjärdingsmän. På grund av vad sålunda förekommit ansåge utskottet sig böra hemställa om åtgärder i syfte att undanröja anledningen till det rådande missnöjet, ehuru utskottet icke förbisåge, att vissa betänkligheter måhända kunde resas mot att redan skrida till ändring av en så nyligen tillkommen lag som den omförmälda. Vid övervägande av spörsmålet, på vad sätt ändring av lagen borde åvägabringas, funne utskottet angeläget, att den förbättrade ställning, som fjärdingsmännen genom polislagen vunnit, icke bleve äventyrad. Redan ur nämnda synpunkt kunde utskottet icke förorda en så långt gående åtgärd, som i två föreliggande motioner föreslagits, eller att helt och hållet borttaga länsstyrelsens prövningsrätt beträffande beslut angående befattningshavares avlöning med mera. Vidare yttrade utskottet beträffande en tredje motion, vari yrkats inskränkning av nämnda prövningsrätt, nämligen beträffande avlöning till fjärdingsman för det fall, att kommunen och den antagne fjärdingsmannen vore om lönen ense och fjärdingsmannen prövades inneha för tjänstens behöriga fullgörande erforderliga kvalifikationer, att denna åtgärd vore ägnad att ingiva betänkligheter. Det kunde inträffa, att en sökande till en fjärdingsmansbefattning, därest han ville komma i åtanke, icke hade annat val än att antaga den lön, som kommunen erbjöde honom, även om lönen vore uppenbart oskälig. Att i sådana fall en viss fara föreläge för att fjärdingsmannen kunde komma att åsidosätta sin tjänst för annan förvärvsverksamhet, vore tydligt. Så heter det vidare i utskottets utlåtande: inom utskottet hade föreslagits en annan utväg för frågans lösning, nämligen införande i lagen av ett stadgande i den riktningen, att länsstyrelse ej finge vägra fastställelse å beslut angående avlöning, därest avlöningen icke vore uppenbart oskälig. Ett stadgande av den innebörd, som sålunda ifrågasatts, syntes visserligen ägnat att främja en mot kommunerna mindre sträng tolkning av lagen samtidigt som möjligheten för länsstyrelsen att ingripa reglerande, där så erfordrades, vore bibehållen. Utan en närmare undersökning kunde utskottet emellertid icke taga en mera bestämd ställning till förslaget. I följd därav och då en dylik undersökning lämpligen borde ske genom Kungl. Maj:ts försorg, finge utskottet förorda en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning i ämnet. Att därvid jämväl andra förslag, som kunde framkomma, skulle bli föremål för prövning, syntes vara onödigt att påpeka. Vidkommande det inom utskottet väckta förslaget kunde givetvis olika meningar råda, huruvida allenast beslut rörande avlöning skulle omfattas av en lagändring eller denna avse även övriga frågor, som omförmälas i 14 § 1 mom.

Ang.
fastställandet
av beslut om
avlöning åt
befattnings-
havare vid
polisväsendet
m. m.
(Forts.)

Ang.
fastställandet
av beslut om
avlöning åt
befattnings-
havare vid
polisväsendet
m. m.
(Forts.)

Jämväl beträffande frågan huruvida alla befattningshavare eller blott fjärdingsmännen skulle omfattas av ett stadgande i föreslagen riktning, kunde naturligen en viss tvekan göra sig gällande. Det syntes kunna antagas, att den blivande utredningen i ämnet komme att giva anvisning å vad ett eventuellt stadgande lämpligen borde innehålla i berörda hänseenden.

Lagutskottets hemställan blev bifallen av riksdagen, och en skrivelse till Kungl. Maj:t avläts. Den sändes på remiss i vanlig ordning, och samtliga befallningshavande ha nu yttrat sig över denna skrivelse. Man finner av den föreliggande propositionen, vari lagutskottets tanke upptagits ehuru i något modifierad form, att det rått ett starkt missnöje med förslaget hos samtliga myndigheter. Det är avstyrkt av alla befallningshavande utom en — den nuvarande socialministern.

Som herrarna se på sidan 2 i propositionen, har Kungl. Maj:t i propositionen löst frågan så, att det föreslås, att i 14 § 1 mom. skulle göras ett tillägg. Det heter i detta moment, enligt dess nuvarande lydelse: »Beslut, som sålunda underställes, skall antingen oförändrat fastställas eller ogillas», men därefter skulle följande tillägg göras: »Beslut angående avlöning, pensionering, familjeunderstöd eller begravningshjälp må ej ogillas på den grund att dylik förmån anses bestämd till för lågt belopp, med mindre beloppet uppenbarligen icke är skäligt.» Vidare heter det längre ned i paragrafen: »Finner länsstyrelse, att avlöning, pension, familjeunderstöd eller begravningshjälp av polisdistrikt eller landsting bestämts till belopp, som uppenbarligen icke är skäligt, eller att polisdistrikt eller landsting eljest uppenbarligen åsidosätter sina åligganden enligt denna lag, skall länsstyrelsen hos polisdistriktet eller landstinget göra framställning om rättelse.»

Jag skall nu nämna endast ett par ord om de viktigaste invändningar, som av länsstyrelserna gjorts mot den kungl. propositionen. Herrarna återfinna dessa invändningar på sidan 10 i propositionen, där Kungl. Maj:t gjort en sammanfattning av de skäl, som anförts mot den ifrågavarande begränsningen. Myndigheterna säga alltså: »Syftet med bestämmelserna om underställning och om länsstyrelsens prövningsrätt vore att bereda säkerhet för att polis- och fjärdingsmän erhöles en tryggad ekonomisk ställning. Därmed avsåges icke blott att tillvarataga de enskilda befattningshavarnas intressen utan i främsta rummet att skapa garantier för att till befattningarna erhöles fullt kvalificerade personer. Detta vore nödvändigt för tillgodoseende av samhällets intresse av polisverksamhetens behöriga upprätthållande. Behovet av dugliga och pålitliga polismän bleve allt mera framträdande, i den mån arbetet med såväl egentlig polistjänst som indrivning och handräckning ökades.»

I fortsättningen anføres, att »redan på grund av 1899 års lag, enligt den tolkning, som i praxis givits åt densamma, ägde länsstyrelsen beträffande fjärdingsmännens löner enahanda prövningsrätt, som nu blivit föremål för anmärkning».

Vidare heter det: »Såsom skäl för den föreslagna ändringen hade riksdagen anfört endast, att ett utbrett missnöje förefunnos med tillämpningen av polislagens bestämmelser, vilket framgått därav att under åren 1926 och 1927 över ett hundratal kommuner i skilda delar av riket besvärat sig hos Kungl. Maj:t över beslut rörande lön åt fjärdingsmän. I förhållande till antalet dylika beslut, som prövats av länsstyrelserna, vore emellertid antalet besvär icke så stort, att någon lagändring kunde anses påkallad.»

Det förklaras vidare: »Det vore för övrigt ganska naturligt, att ett visst missnöje måste uppstå vid polislagens genomförande. Densamma innebure ett betydande intrång i kommunernas gamla rättighet att fritt bestämma avlöningen åt sina fjärdingsmän. Vissa slitningar måste därför uppstå, särskilt under övergångstiden, så mycket mera som meningsskiljaktighet ofta rådde

rörande vad som i det enskilda fallet vore 'skälig' lön. Med ökningen i polispersonalens arbetsuppgifter och stigande lönestandard följde naturligen anspråk på ökade avlöningsförmåner. Ett visst motsatsförhållande komme alltid att bestå med hänsyn därtill att befattningshavarna till övervägande del fullföljde statliga uppgifter, under det att en stor del av kostnaderna därför bestredes av kommunala medel.»

Vidare säges: »Att vidtaga ändringar i polislagen vore olämpligt även med hänsyn därtill att lagen varit i kraft endast en kort tid och ännu icke trätt i tillämpning beträffande riket i dess helhet.»

Slutligen säges: »Vad särskilt anginge den av riksdagen ifrågasatta bestämmelsen, att fastställelse å avlöningsbeslut skulle kunna vägras endast då den bestämda lönen vore uppenbart oskälig, innebure en föreskrift i nämnda riktning knappast någon ändring i sak. Ej heller nu ogillade länsstyrelserna dylika beslut annat än då lönen vore orimligt låg, och införande av en föreskrift därom kunde endast fattas såsom ett mistroende mot länsstyrelsernas omdömesförmåga.»

Vidare mena dessa myndigheter, att tolkningen av uttrycket »uppenbarligen oskälig» erbjuder lika stora svårigheter och kunde vara föremål för samma meningsskiljaktigheter som uttrycket »skälig» i den gällande lagen, och att det endast skulle medföra förvirring, om genom borttagande av prövningsrätten någon särställning i avlöningshänseende bereddes de gamla fjärdingsmännen.

Detta är den huvudsakliga innebörden i de anmärkningar, som från myndigheternas sida gjorts. Nu har emellertid regeringen inkommit till riksdagen med denna proposition, där man föreslår den uppmjukning av stadgandena, som jag redan beskrivit. Lagutskottets pluralitet har godkänt, men reservanterna ha icke vågat tillstyrka en sådan ändring. För min del vill jag nu först erkänna, att det ju kanske kan förefalla underligt att vi reservanter, sedan vi varit med om lagutskottets uttalande i fjol, nu ställa oss avvisande. Men jag vill göra herrarna uppmärksamma på, att detta icke innebär någon ändrad uppfattning, ty lagutskottets utlåtande i fjol var så försiktigt skrivet, att man därigenom icke tog någon bestämd ställning i själva sakfrågan. Man endast framkastade som en möjlighet att fundera på en viss lösning, som då angavs i betänkandet.

Nu har emellertid detta förslag väckt så stort motstånd hos just de myndigheter, som närmast ha kännedom om lagens tillämpning, att jag för min del icke nu vågar biträda lagutskottets hemställan, utan måste ställa mig avvisande. Det är ju alltid en tråkig sak — och vederbörande minister kan ju kanske finna det underligt, då han lojalt ställt sig till efterrättelse den tanke, som framkastats — att man först begär ett förslag angående ändring i en lag, men sedan vägrar vid genomförandet av denna ändring. Men jag är övertygad om, att man måste förstå de skäl, som förestavat reservanternas ståndpunkt. Vi äro betänksamma, ty detta är ändock ett farligt steg, som kan leda till en sänkning av standarden beträffande ifrågavarande polismän, något som jag anser vara synnerligen betänkligt. Då nu lagen så kort tid varit i kraft, är det väl bäst att vara försiktig och ställa sig avvaktande — lagen har ju ännu icke ens kommit att omfatta hela riket.

Allt detta gör, herr talman, att jag för min del ber att få yrka bifall till reservationen.

Greve Spens: Herr talman! Utskottets ärade ordförande har yrkat avslag på den kungl. propositionen; han och hans medreservanter anse, att 1925 års polislags bestämmelser om fjärdingsmäns avlöning böra bibehållas oförändrade. Det kan icke nekas till, att ganska goda skäl finnas för en sådan åsikt,

*Ang.
fastställandet
av beslut om
avlöning åt
befattnings-
havare vid
polisväsendet
m. m.
(Forts.)*

Ang.
fastställandet
av beslut om
avlönning åt
befältnings-
havare vid
polisväsendet
m. m.
(Forts.)

och det har icke heller varit, såsom i utlåtandet framhållits, utan en viss tvekan, som utskottets majoritet ansett sig böra förorda den av Kungl. Maj:t föreslagna lagändringen. Det är nog så att det missnöje, som nu råder, så småningom och kanske ganska snart kommer att avtaga, när det blivit klart, att bestämmelserna icke komma att verka så som man hade trott. Det är nog också så, som utskottets ärade ordförande sade och som länsstyrelserna framhållit, att den ändring, som nu föreslagits av Kungl. Maj:t, icke är någon så särskilt stor ändring. Men just den omständigheten att ändringen icke är stor är enligt utskottets mening den kungl. propositionens stora förtjänst. Ty såsom utskottet bestämt framhåller, den äventyrar icke den förbättring i ekonomiskt avseende, som genom 1925 års reform tillerkänts fjärdingsmännen. Det är just detta förhållande, att ändringen är så liten, som gjort, att utskottets majoritet har kunnat tillstyrka den kungl. propositionen. Det är enligt min mening alldeles förebygggt genom den kungl. propositionen, att det kommer att åstadkommas någon sänkning av fjärdingsmännens levnadsstandard, vilket utskottsordföranden ansåg skulle kunna bli en följd av lagändringen.

Den kungl. propositionen kommer att medföra, att det blir ett mera enhetligt tillvägagångssätt hos länsstyrelserna i dessa angelägenheter, så att länsstyrelserna komma att fastställa en kommuns beslut om avlöning åt fjärdingsmännen, om det icke är alldeles tydligt att den beslutade avlöningen ligger under vad som med hänsyn till samtliga föreliggande omständigheter kan anses vara skäligt.

Då utskottets majoritet ansett sig böra förorda den kungl. propositionen, har utskottet därför haft huvudsakligen tre skäl. Det första skälet är, att utskottet önskat bidra till att i möjligaste mån söka mildra den motsättning mellan statliga och kommunala intressen, som framträtt vid tillämpningen av den nya polislagen. Det är nämligen av mycket stor vikt, att denna lag genomföres så, att ovilja icke alstras mot lagen. Riksdagen beslöt ju också förra året med full enhällighet en skrivelse om ändring i lagen, därvid riksdagen antydde, att möjligen den av Kungl. Maj:t nu förordade ändringen skulle kunna vidtagas.

Det andra skälet är, att ändringen, såsom jag redan antytt, icke är större än att den kan genomföras, utan att den förbättring i ekonomiskt avseende, som man genom polisreformen just ville vinna åt fjärdingsmännen, behöver äventyras. Såväl departementschefen som utskottet ha nämligen uttryckligen förklarat, att den nu föreslagna begränsningen i länsstyrelsernas rätt att fastställa fjärdingsmanslönerna icke innebär något frånträdande av kravet, att lönerna skola vara skäliga.

Det tredje skälet är, som jag också nyss antydde, att man genom Kungl. Maj:ts förslag vinner, att en kommuns beslut om avlöning åt fjärdingsman endast kommer att av länsstyrelsen ogillas, då det är tydligt, att den beslutade avlöningen ligger under vad som med hänsyn till samtliga föreliggande omständigheter kan anses skäligt.

Denna lagändring bör, som jag även nyss nämnde, komma att bidra till, att det blir ett mera enhetligt förfarande hos länsstyrelserna, när det gäller bestämmandet av fjärdingsmännens löner.

Av dessa skäl, herr talman, ber jag att få yrka bifall till den kungl. propositionen.

Herr **Hammar skjöld, Hjalmar**: Herr talman! Om lagen på ifrågavarande punkt från början hade haft den lydelse, som nu är föreslagen i den kungl. propositionen, hade det varit mindre betänkligt. Om man redan från början fastslagit förutsättningen om uppenbar oskälighet, hade enligt mitt förmenande lagen kommit att tillämpas i det hela taget just så, som den nu har blivit till-

lämpad. Det är nämligen icke att antaga och är icke efter min erfarenhet fallet, att länsstyrelserna utan starka skäl ingripa i den kommunala självstyrelsen, som det heter, eller avvika från de beslut, som kommunerna fattat. Anser man det försvarligt att låta det vara, som kommunerna ha beslutat, låter man det nog också därvid bero.

När det nu emellertid föreslås en ny lydelse, kan detta icke tolkas på mer än två sätt. Antingen har det den betydelsen, att det skall fordras vida starkare förutsättningar än hittills för att ett kommunalt beslut skall kunna undanröjas, och i ett sådant fall sätter man i fara, vad man dock från alla eller åtminstone från de flesta håll säger sig åsyfta, nämligen den nya polislagens effektivitet i överensstämmelse med de förutsättningar och avsikter, som uttalades vid dess tillkomst. Den andra möjligheten åter är, att denna lagändring just icke betyder någonting, utan vidtages för att tillfredsställa folk, så att man tror, att någonting har skett, medan i själva verket ingenting har skett, ty tillämpningen kommer fortfarande att vara densamma som hittills, då Konungens befallningshavande redan förut ändrat besluten blott i de fall, då det ansetts uppenbart, att lönen varit oskäligen. Ett sådant sätt att lagstifta kan emellertid jag för min del icke finna vara lämpligt.

Vare sig man anser, att den föreslagna lagändringen innebär en ändring i sak, eller man anser, att den åtminstone icke innebär någon nämnvärd ändring i sak, är den således enligt mitt förmenande icke acceptabel, och jag anhåller därför, herr talman, att få yrka bifall till reservationen.

Herr statsrådet **Lübeck**: Herr talman! Av de två alternativ, som herr Hammarskjöld angav här kunde tänkas föreligga, skall jag för min del be att få acceptera det senare, nämligen att den ändring, som här avses, icke är av någon större betydelse. Men jag kan däremot icke acceptera herr Hammarskjölds mening, att det skulle vara fullkomligt obehövt att nu göra någon ändring, och jag kan i varje fall icke anse, att man borde avstå därifrån, därför att man så pass sent som för ett par år sedan gjorde en lagstiftning i ämnet och på grund därav bör vara försiktig med nya ändringar. Jag har nämligen fått en annan erfarenhet, icke från mitt eget län, men genom vad jag har erfarit bland annat genom de besvär, som kommit in från skilda delar av landet. Det synes verkligen framgå, att den tillämpning av ifrågakvarande lagbestämmelser, som ägt rum under den korta tid, som lagen varit i kraft, i en del fall har varit för stel och så att säga för statistiskt upplinjerad för att man utan vidare skall kunna slå sig till ro med saken. Nu har ju lagutskottet så sent som förra året, d. v. s. helt kort efter lagens antagande, ändå enhälligt ansett sig böra föreslå skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om ett övervägande av vad som borde ske med anledning av de önskemål som framkommit. Jag vill icke säga, att respekten för lagutskottets ståndpunktstagande i detta fall har varit för Kungl. Maj:t det enbart avgörande, men det har naturligtvis spelat en viss roll. Mera avgörande har emellertid som sagt varit, att det verkligen syntes föreligga sakskäl, när man sett den tillämpning, som lagen har fått på en del håll.

När utskottsreservanterna nu yttra, att man borde ställa sig avvaktande och för närvarande icke skrida till någon ändring, skulle jag vilja säga, att Kungl. Maj:t för sin del har en rakt motsatt uppfattning. Skall man göra en ändring i denna fråga, är det just nu, som det kan vara till någon nytta att göra den, ty nu pågår ju just tillämpningsförfarandet i skilda delar av landet. Har man sålunda den uppfattningen, att de starkare direktiv för en mera smidig tillämpning, som den föreslagna lagändringen kan sägas innebära, äro av behovet påkallade, bör man självfallet skrida till en åtgärd redan nu.

Jag medger som sagt, att ändringen är av ganska liten betydelse, men en-

*Ang.
fastställandet
av beslut om
avlönning åt
befälningshavare
vid
polisväsendet
m. m.
(Forts.)*

*Ang.
fastställandet
av beslut om
avlönning åt
befattnings-
havare vid
polisväsendet
m. m.
(Forts.)*

ligt min mening har man verkligen anledning antaga, att den kan vara till nytta, och Kungl. Maj:t har icke ansett, att lagen, därför att den har tillkommit så pass sent, som här är fallet, skulle vara tabu och att det skulle vara uteslutet att göra en liten ändring. Jag hoppas, att kammaren måtte bifalla utskottets förslag.

Herr **Klefbeck**: Herr talman! Jag känner mig frestad att börja med den gamla bekännelse: pater peccavi, ty jag måste vidkännas min del i det beslut kammaren fattade förra året på grund av det enhälliga utlåtande, som kom från lagutskottet och till vilket jag hade bidragit. Men hur gärna jag än i allmänhet vill hålla fast vid den ståndpunkt jag en gång fattat, får jag säga, att jag inför den utredning, som framlades i den kungl. propositionen och där så gott som alla myndigheter enhälligt avstyrkte den föreslagna ändringen, måste falla till föga.

Det var ju en betydelsefull reform, som genomfördes 1925 och som avsåg att höja fjärdingsmannakårens ställning både på det sättet, att dess kvalitet skulle höjas, och även så, att den skulle få möjlighet att intaga en mera självständig ställning än förut. När vi nu läst alla yttranden, som inkommit, har jag icke kunnat frigöra mig från fruktan, att den föreslagna ändringen — då den, som herr Hammarskjöld framhöll, framlagts som en ändring av en förut gällande bestämmelse och sålunda väl syftar till en verklig ändring i sak — hur oskyldig den än ser ut, i ganska hög grad skulle kunna äventyra det syfte, som man ville vinna med 1925 års reform.

Man kan vidare icke heller gärna bortse från en annan anledning till oro. Om ett antagande av den föreslagna ändringen skulle få till följd, att fjärdingsmannainstitutionens nivå kunde upprätthållas, vore det väl tämligen säkert, att det icke skulle dröja så värst länge, innan man finge förslag, som åsyftade att införa en verklig yrkespolisåtgärd. Hur önskvärt detta än på många håll skulle vara, kunna vi väl vara fullt ense om att ett sådant förslags genomförande skulle medföra högst betydligt ökade kostnader.

En anledning för herr statsrådet att framlägga propositionen har ju varit lojalitet mot utskottet och riksdagen. Detta äro vi tacksamma för, och det kännes alls icke trevligt att under sådana omständigheter behöva opponera emot herr statsrådet. Men herr statsrådet nämnde, att en anledning också varit, att enligt vad utredningen skulle hava visat tillämpningen av den gamla lagen på åtskilliga håll hade varit ganska stel. Ja, efter att ha sett utredningen kunna vi kanske icke förneka, att så har förfarits på något enda håll, men jag tror, att det allmänna intrycket, när vi ha granskat alla uppgifter, har varit, att länsstyrelserna ha tagit all tillbörlig hänsyn till berättigade önskemål, som framförts från de olika kommunerna.

Jag skulle å andra sidan vilja framställa den frågan: skulle man icke med fog kunna antaga, att även i de fall, där möjligen hittills en stel tillämpning förekommit, vederbörande länsstyrelser, när de ha tagit del av propositionen och av de önskemål, som legat bakom den, samt allt det andra som blivit anfört, i framtiden skulle taga sig väl till vara för en sådan tillämpning och söka visa största möjliga hänsyn till alla berättigade önskemål?

Jag tror, att det för att i full utsträckning upprätthålla värdet av den reform, som genomfördes 1925, vore bäst, om första kammaren skulle vilja bifalla reservationen, till vilken jag, herr talman, också ber att få yrka bifall.

Herr statsrådet **Lübeck**: Ja, herr talman, det är icke mycket att tillägga. Jag ber att få understryka vad den siste talaren sade, att det råder enighet därom, som också reservanternas åberopa från departementschefens uttalande, att den förbättring i ekonomiskt avseende, som man genom polisreformen velat

tillerkänna fjärdingsmän och andra polismän, icke får äventyras. Det råder som sagt icke någon olika uppfattning i den frågan, utan vad det här gäller är, att polislagen särskilt i de län, där man har en mängd små kommuner, nog fått en för stel tillämpning. Man har icke överallt tagit tillräcklig hänsyn till personliga och tillfälliga förhållanden under övergångstiden, t. ex. biförtjänster, som fjärdingsmännen kunna ha och som kanske göra, att det från kommunernas synpunkt ter sig tämligen meningslöst att tillämpa polislagen så pass stelt, som nu har skett.

Om man allmänt för fram den synpunkten, att en rättelse i nu antydd riktning bör ske och en större smidighet i tillämpningen under övergångstiden bör iakttagas, så att man hos länsstyrelserna får den uppfattningen, att detta är en allmän önskan, kan det givetvis hända, som herr Klefbeck säger, att detta verkar på ungefär samma sätt, men någon säkerhet för det har man ju icke. Den lagändring, som här föreslagits, är ju, som alla ha vitsordat, synnerligen måttfull, och nog får man en tryggare och som greve Spens sade, en mera enhetlig tillämpning i fortsättningen än hittills, om man bifaller Kungl. Maj:ts förslag.

Herr Schlyter: Herr talman! Jag hade väntat, att inom denna kammare någon skulle yrka bifall till den reservation, som är fogad vid utskottets utlåtande av herr Johansson i Brånalt. Herr Johansson i Brånalt representerar nämligen just kritiken av den hittillsvarande tillämpningen av polislagen. Däremot finns icke mycket av denna kritik i utskottets utlåtande. Om herrarna vilja göra sig besväret att jämföra utskottets motivering för dess tillstyrkande utlåtande med den reservation, som här avgivits av herrar Åkerman m. fl., skola herrarna finna, att i dessa båda motiveringar till största delen identiskt samma skäl återkomma ord för ord. Utskottet har summerat sina skäl på det sättet, att det har tillstyrkt propositionen. Reservanterna ha summerat samma skäl på det sättet, att de avstyrkt den kungl. propositionen, och detta på goda grunder, synes det mig. I de yttranden, som här i kammaren nu ha förekommit ifrån herr statsrådets och departementschefens sida, har vitsordats, att herr Hammarskjöld riktigt antagit, att det icke förefinnes någon väsentlig skillnad mellan den lag, som nu föreslås, och den lag, som redan existerar. Den lag, som nu föreslås, är i själva verket sådan, att enligt min övertygelse länsstyrelserna hädanefter ha anledning att göra fullständigt samma tillämpning av lagen, som de hittills gjort av den gällande lagen. Lagändringen blir med andra ord ett rent slag i luften. Vill man verkligen åstadkomma någon ändring i polislagen i den riktning, som herrar kritici önska, skall man gå på herr Johanssons i Brånalt linje, d. v. s. följa herr Westmans motion. Det är egentligen efter min mening det enda uppslag i detta ärende, som kan vara förtjänt att allvarligt övervägas ifrån deras sida, som anse, att det råder någon brist i den nuvarande lagen.

Man kan fråga sig, hur det egentligen är möjligt, att Kungl. Maj:t, som representeras av en konservativ regering, kan framlägga för riksdagen ett förslag till ändring i en lag på så lösa grunder, som här är fallet. Det strider ju mot all gammal sund konservatism i lagstiftningen att, därför att det gnisslat något litet vid tillämpningen på en eller annan punkt av en ny lag, genast skrida till en ändring av lagen. Vi ha ju Kungl. Maj:t, hos vilken vederbörande kunna anföra besvär och få rättelse, om någon länsstyrelse skulle hava överskridit sin befogenhet. Jag finner, herr talman, blott en enda förklaring till att denna proposition överhuvud kunnat komma fram, och det är en rätt lustig tillfällighet. Det förhöll sig nämligen så, som redan antytts av lagutskottets ärade ordförande, att när motionerna förra året behandlades av första lagutskottet, framkom i utskottet det uppslag, som nu återkommit i

*Ang.
fastställandet
av beslut om
avlönning åt
befattnings-
havare vid
polisväsendet
m. m.
(Forts.)*

Ang.
fastställandet
av beslut om
avlönning åt
befätnings-
havare vid
polisväsendet
m. m.
(Forts.)

den kungl. propositionen. Detta uppslag kom — det gör ingenting, att jag säger det här — från en mycket aktad ledamot av utskottet, herr Bissmark. När sedan frågan kom ut på remiss, var, såsom redan omtalats av utskottets ordförande, den enda länsstyrelse, som tillstyrkte förslaget, den som representerades av herr Lübeck. Så slumpade det sig ju, att både herr Bissmark och herr Lübeck kommo att sitta i regeringen, och de kunde då icke gärna göra annat än lägga fram propositionen. Men med all respekt, herr talman, för dessa båda förträffliga ledamöter av regeringen, är det mig omöjligt att medverka till en ändring i lagstiftningen på så lösa grunder.

Jag ber därför, herr talman, att få yrka bifall till reservationen.

Greve **Spens:** Herr talman! Den reservation, som herr Schlyter väntat, att man skulle yrka bifall till, är egendomlig redan med hänsyn till att det nu för tiden går en strävan genom förvaltningen i vårt land att decentralisera densamma och befria Kungl. Maj:t från en del mindre ärenden. I nämnda reservation har det emellertid förordats, att Kungl. Maj:t skall få en hel del nya ärenden, som skulle bliva föremål för regeringens prövning. Det kan efter min mening icke vara lämpligt att besvara Kungl. Maj:t med dylikt. Därtill kommer, att vinsten för kommunerna genom att sådana ärenden som frågor om fjärdingsmännens löner skulle hänskjutas till Kungl. Maj:ts prövning bleve mycket liten, då dessa frågor ju i allt fall genom besvär kunna dragas under Kungl. Maj:ts prövning. Då man ju vet, att det efter tillkomsten av 1925 års lag redan har varit ett ganska stort antal besvär hos Kungl. Maj:t rörande fjärdingsmanslöner, bör det också påpekas, att Kungl. Maj:t hittills endast i undantagsfall efter anförda besvär ändrat Konungens befallningshavandes beslut. Sålunda skulle man icke alls komma att vinna något genom ett bifall till den ifrågakvarande reservationen.

Vad herr Schlyter anförde om principerna för lagstiftningen, vill jag icke närmare inlåta mig på, men jag tycker, att det är ett ganska gott stöd för förslaget, att den nuvarande justitieministern förra året framkastade tanken därpå i lagutskottet. Vad herr Schlyter i övrigt anfört, tror jag är tillräckligt bemött under den föregående diskussionen.

Jag yrkar fortfarande bifall till Kungl. Maj:ts proposition.

Herr **Larsson, Johan August:** En föregående talare har här uttryckt någon förvåning över att här i kammaren icke yrkats bifall till herr Johanssons i Brånalt reservation. Ehuru jag står på ungefär samma ståndpunkt som nämnda reservant har jag icke gjort det. Anledningen härtill är, att jag icke ansåg läget här i kammaren vara sådant, att det kunde vara något att vinna med ett sådant yrkande. Om nu emellertid herr Schlyter anser sig ha anledning att yrka bifall till den av herr Johansson i Brånalt avgivna reservationen, ber jag att få instämma i hans yrkande om bifall till denna reservation.

Herr statsrådet **Lübeck:** Endast några ord till herr Schlyter. Det var ju en något hastig motivering, synes det mig, som herr Schlyter åstadkom nyss, då han menade, att det var små tillfälligheters spel som hade gjort, att propositionen framlagts. Först och främst vill jag då säga, att det var inte enbart länsstyrelsen i Gävleborgs län, utan även andra som ansågo, att en ändring i den anda, som här framkommit, borde göras. Det var andra länsstyrelser och även landskommunernas förbund, som ju borde ha anledning att kunna tala med en viss sakkunskap i denna fråga. Emellertid var det ju också ett enhälligt utskott från 1928, som yrkat bifall till en sådan ändring. Det förefaller mig då något lättvindigt, att man vänder saken så som herr Schlyter gjorde, om man förra året själv varit med i utskottet om ett sådant yrkande.

Och om jag icke missminner mig, var förhållandet, att herr Schlyter deltog i detta yrkande om att en ändring borde göras. Detta gör säkerligen inte en så framstående jurist som herr Schlyter, om han inte anser, att det finns starka skäl för att vidtaga ett litet tillrättaläggande av lagstiftningen.

*Ang.
fastställandet
av beslut om
avlönning åt
befältnings-
havare vid
polisväsendet
m. m.
(Forts.)*

Herr Reuterskiöld: Herr talman, mina herrar! Under debatten har det ju blivit mer och mer klart, att denna lagändring icke kommer att hava någon innebörd alls — i varje fall icke någon annan än som kan från Kungl. Maj:ts sida göras gällande genom ett understrykande till befälningshavandena i de olika länen. Då så kan ske på administrativ väg, förefaller det mig ganska orimligt att vidtaga en lagändring. Därtill kommer emellertid, att om någonting skall göras till säkerställande av kommunernas självbestämmningsrätt, läser detta icke kunna ske på något annat sätt än på det konstitutionella ansvarets väg. Av talesmannen för utskottet har nyss framhållits, att man hos Kungl. Maj:t kan överklaga Konungens befälningshavandes beslut. Under den tid, jag hade äran tillhöra konstitutionsutskottet, tillät jag mig åtskilliga gånger införskaffa Kungl. Maj:ts beslut angående sådana besvär, men jag kan icke säga, att jag fann, att Kungl. Maj:t i regel eller kanske ens någon gång bifallit besvären. Jag erinrar mig icke något fall, och i varje fall äro de ytterst sällsynta.

Nu är det enligt min mening en oerhörd stor skillnad, om en sådan här fråga kommer under Kungl. Maj:ts prövning besvärsvägen eller om det skall ske underställningsvis. Det är helt naturligt, att Kungl. Maj:t icke gärna desavuerar en sin befälningshavande såsom representant för Kungl. Maj:t i länet, men om frågan kommer underställningsvis, blir friheten för Kungl. Maj:t väsentligt större. Ur den synpunkten synes det mig, att, om man vill hava någon garanti, bör denna naturligtvis vara den konstitutionella garantien. Då finns det ingen annan utväg än den, som är angiven i den av herr Johansson i Brånalt avgivna reservationen.

Då yrkande är framställt om bifall till denna reservation, kommer jag för min del att i första hand rösta därför och sedermera om så behöves i andra hand gå på avslagslinjen.

Herr Schlyter: Herr talman! Såsom herr statsrådet anmärkte, har det sin riktighet, att jag förra året tillhörde första lagutskottet. När utskottet tillstyrkte en riksdagsskrivelse i detta ärende. Men jag kan nämna, att jag inom utskottet alldeles bestämt motsatte mig just det uppslag, som kom från herr Bismarks sida och som nu framförts av regeringen. Emellertid brukar man icke inom ett utskott giva uttryck åt olika varianter i motiveringen till en riksdagsskrivelse, som hålles så allmänt som den av förra årets första lagutskott tillstyrkta. Av den ärade utskottsordförandens redogörelse har också framgått, att utskottet alldeles uttryckligt sade ifrån, att utskottet icke gick in för herr Bismarks uppslag.

När nu regeringen kommer tillbaka med frågan och efter remissbehandlingen icke funnit något annat uppslag än detta samma, som jag redan förra året var emot, finner jag icke anledning att i år ändra mening. Jag tror för övrigt, att förra årets riksdagsskrivelse och remissen till myndigheterna haft sin nytta även utan någon lagändring. I vår reservation säges ju alldeles uttryckligt, att efter den grundliga utredning i frågan, som med anledning av riksdagens skrivelse ägt rum, det måste antagas, att länsstyrelsernas uppmärksamhet blivit tillräckligt fäst på angelägenheten av att i möjligaste mån söka undvika en motsättning mellan statliga och kommunala intressen vid polislagens tillämpning, varför övervägande skäl torde tala för att ställa sig avvaktande och för närvarande icke skrida till någon ändring av ifrågakvarande bestämmelser.

Ang.
fastställdet
av beslut om
avlönning åt
befattnings-
havare vid
polisväsendet

Härutöver vill jag, herr talman, endast säga, att en föregående talare tycks ha missuppfattat mig på det sättet, att jag skulle hava tillstyrkt bifall till herr Johanssons i Brånalt reservation. Jag yrkade naturligtvis bifall till den av herr Åkerman m. fl. avgivna, av mig inom utskottet biträdda, reservationen.

m. m.
(Forts.)

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i avseende på det nu föredragna utlåtandet yrkats 1:o) att vad utskottet hemställt skulle bifallas; 2:o) att det förslag skulle antagas, som innefattades i den av herr Åkerman m. fl. vid utlåtandet avgivna reservationen; samt 3:o) att kammaren skulle bifalla herr Johanssons i Brånalt vid utlåtandet anförda reservation.

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner enligt berörda yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med övervägande ja besvarad.

Herr Åkerman begärde votering, i anledning varav och sedan till kontraposition därvid antagits godkännande av det förslag, som innefattades i den av honom m. fl. avgivna reservationen, uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad första lagutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 28, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den av herr Åkerman m. fl. vid utlåtandet avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen efter förnyad uppläsning anslagits, verkställdes till en början omröstning på det sätt, att efter särskilda uppmaningar av herr talmannen först de ledamöter, som ville rösta för ja-propositionen, och därefter de ledamöter, som ville rösta för nej-propositionen, reste sig från sina platser.

Då herr talmannen fann tvekan kunna råda angående omröstningens resultat, verkställdes härefter votering medelst namnupprop; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 58;

Nej — 56.

Vid förnyad föredragning av första lagutskottets utlåtande nr 29, i anledning av väckt motion om vissa ändringar i lagen om polisväsendet i riket, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Herr talmannen tillkännagav, att anslag utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 8 e. m.

Vid föredragning av de vid sammanträdets början avlämnade kungl. propositionerna hänvisades dessa, nr 232, 234 och 235 till statsutskottet samt nr 233 till bevillningsutskottet.

Anmäldes och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 148, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensioner från allmänna indragningsstaten åt vissa tjänstemän vid kontrollen över sockerbeskattningen m. m., i vad avser pensioner från allmänna indragningsstaten;

nr 149, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisoriska pensionsbestämmelser i avseende å vissa beställningshavare vid marinen;

nr 150, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående Svenska skeppshypotekskassan m. m., jämte i ämnet väckta motioner;

nr 151, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl., i vad rör pensions- och indragningsstaterna; samt

nr 152, i anledning av Kungl. Maj:ts under vissa punkter av elfte huvudtiteln gjorda framställningar om anslag till dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer och åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.

Anmäldes och godkändes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 153, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående veterinärhögskolan och diverse behov vid veterinärhögskolan;

nr 154, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 94, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendommar;

nr 155, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ny institutionsbyggnad vid statens centrala frökontrollanstalt jämte i ämnet väckta motioner; samt

nr 156, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inredande av familjebostäder åt ytterligare två laboratorer vid veterinärhögskolan.

Anmäldes och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtande nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om uppbörd av utskylder för gemensamt kommunalt ändamål;

statsutskottets utlåtanden:

nr 95, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för beredande av nybyggnad för statens historiska museum och övriga under vitterhetsakademiens inseeende ställda statssamlingar m. m. jämte två i ämnet väckta motioner;

nr 96, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ökade lokaler för livrustkammaren m. m.;

nr 97, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrade villkor för lån till skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall;

nr 98, i anledning av Kungl. Maj:ts under tionde huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag till statens provningsanstalt jämte i ämnet väckta motioner;

nr 99, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensioner från allmänna indragningsstaten åt vissa tjänstemän vid kontrollen över sockerbeskattningen m. m.;

nr 100, i anledning av väckta motioner om återgåldande till vissa lotsar och stärbhus efter lotsar av vissa till lotsverket inlevererade ersättningsmedel; och

nr 101, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för uppförande för telegrafverkets räkning av en stationsbyggnad i Malmö m. m. jämte i ämnet väckta motioner; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 35, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till sines-sjuklag m. m., dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 36, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 12 kap. 3 § i lagen den 27 juni 1924 (nr 320) om förmynderskap m. m.; och

nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 38, 62 och 63 §§ i lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården m. m.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde, varefter kammaren åtskildes kl. 12.25 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Onsdagen den 8 maj e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Anmälades och godkändes riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

nr 35, rörande lag med särskild bestämmelse angående rätt att erhålla laga skifte inom vissa delar av Kopparbergs län;

nr 36, rörande förslag till lag om trafikförsäkring å motorfordon m. m.;

nr 37, rörande förslag till förordning om ändring i förordningen den 15 juni 1923 om motorfordon;

nr 38, rörande förslag till lag om tillsyn över stiftelser;

nr 39, angående anslutning till en av Nationernas förbunds församling under dess nionde ordinarie möte i Genève i september 1928 till antagande förordad generalakt med bestämmelser om förlikning, skiljedom och rättsligt avgörande av internationella tvister;

nr 40, rörande förhindrande av illojalt användande av väljarbeteckningar vid val till riksdagens andra kammare;

nr 41, rörande utseende av kommitterade för tryckfrihetens vård;

nr 42, angående tullfrihet i vissa fall för torkade blomdelar, kvistar och blad;

nr 43, rörande godkännande av ett mellan Sverige och Tyska riket slutet tilläggsavtal till handels- och sjöfartstraktaten den 14 maj 1926;

nr 44, angående ändring i den vid förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor fogade tulltaxa, i vad angår vissa kemiska preparat;

nr 45, rörande godkännande av den internationella konventionen den 8 november 1927 om upphävande av förbud och inskränkningar i avseende å införsel och utförsel m. m.;

nr 46, rörande lag om fortsatt tillämpning av lagen den 28 april 1926 om inskränkning i rätten till inmutning inom vissa län;

nr 47, rörande lag om ändrad lydelse av 17 § i lagen den 28 juni 1918 angående villkorlig straffdom;

nr 48, rörande lag om ändrad lydelse av 13 § i lagen den 27 juni 1924 angående införande av lagen om förmynderskap;

nr 49, rörande lag om ändrad lydelse av 11 § i förordningen den 16 maj 1884 angående patent och lag om ändrad lydelse av 3 § i lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken; samt

nr 50, rörande åvägabringande av effektivare kontroll över skattskyldigas inkomstuppgifter m. m.

Anmälades och bordlades sammansatta första lag- och jordbruksutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner dels angående grunder för försäljning av kronoegendomar m. m. dels ock med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 20 juni 1924 (nr 384) om återköpsrätt till fast egendom jämte i ämnet väckt motion.

Justerades ett ytterligare protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 8.03 e. m.

In fidem
Lode Wistrand.

Fredagen den 10 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 3.30 e. m.

Justerades protokollen för den 3, 4 och 6 innevarande månad.

Anmälades och godkändes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 157, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa åtgärder för bekämpande av potatiskräfta.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets utlåtande nr 15, statsutskottets utlåtanden nr 95—101, sammansatta första lag- och jordbruksutskottets utlåtande nr 1 samt andra lagutskottets utlåtanden nr 35—37.

Anmäldes och bordlades

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 38, i anledning av väckta motioner angående upphävande av förbudet mot skatteköp; samt

nr 39, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående stärkande av skogs- och flottledshärbärgeslagarna samt den i samband därmed utövade yrkesinspektionens effektivitet; ävensom

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 56, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i villkoren för statsbidrag från statens avdickningsanslag jämte en i ämnet väckt motion; nr 57, i anledning av väckt motion om ett räntefritt lån till föreningen för svenska havsfiskets befrämjande u. p. a.;

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till byggande av nybyggesvägar;

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändringar i villkoren för kolonatuupplåtelse på kronoparker i Norrland och Dalarna m. m. jämte en i ämnet väckt motion;

nr 60, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av kronotorp på vissa kronoparker m. m. jämte en i ämnet väckt motion;

nr 61, i anledning av väckt motion angående åtgärder för stödjande av fiskerinäringen;

nr 62, i anledning av väckt motion angående lagstiftning om märkning av konserverade ägg och kylhusägg;

nr 63, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till svenska betes- och vallföreningen av tomtplats för institutionsbyggnad på Ultuna egendom i Uppsala län; samt

nr 64, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 225 angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar jämte i ämnet väckta motioner.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 3.40 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.